

Семіотична структура твіт-текстів (на матеріалі Твітеру Дональда Трампа)

О. О. Мелешенко

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Corresponding author. E-mail: olga.o.meleshchenko@gmail.com

Paper received 05.03.18; Accepted for publication 15.03.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2018-159VI46-11>

Анотація. Стаття присвячена дослідженню семіотичної структури твіт-тексту як основної комунікативної одиниці інтернет-жанру твітінг, що породжується на платформі Твітер. Визначено мультимодальне семіотичне наповнення жанрового формату твітінгу, виявлено та схарактеризовано вербальний та зображальний модуси як конститутивні семіотичні компоненти твіт-тексту, а також виділено основні моделі сполучення цих семіотичних ресурсів у межах твіт-тексту.

Ключові слова: жанровий формат, мультимодальність, семіотичний модус, семіотична структура, твітінг, твіт-текст.

Вступ. З появою глобальної комп'ютерної мережі Інтернет комунікативні ресурси природної мови доповнюються ресурсами інших знакових систем, які відіграють усе важливішу роль у комунікації. Ще на початку 1960х років минулого століття Г. М. Маклюен звернув увагу на те, що сама форма нових електронних засобів комунікації впливає на зміст повідомлення, посилюючи ступінь впливу [3]. Виникнення нових інтернет-технологій, зокрема стрімкий розвиток таких соціальних медій як Твітер, породили нові інтернет-жанри, у яких стало можливим спілкування за допомогою текстів, що комбінують ресурси різних семіотичних модусів. До таких інтернет-жанрів відноситься і твітінг.

Мета дослідження полягає у виявленні семіотичної структури мономодальних і бімодальних твіт-текстів.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) визначити семіотичне наповнення жанрового формату твітінгу; 2) виявити конститутивні семіотичні компоненти твіт-тексту; 3) встановити основні моделі сполучення ресурсів різних семіотичних модусів у межах твіт-тексту.

Об'єктом дослідження є комунікативні одиниці твітінгу – твіт-тексти, а **предметом** – їх семіотична структура.

Матеріалом дослідження є 200 твітів-повідомлень з інтернет-платформи Твітеру Дональда Трампа.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення способів взаємодії мультимодальних ресурсів в комунікації є однією з найбільш активно досліджуваних проблем сучасних лінгвістичних студій [4; 5], оскільки ця проблема безпосередньо пов'язана із соціальними та комунікативними практиками, які спрямовані на формування образу світу людини і регуляцію її соціальної поведінки. Швидке зростання кількості користувачів та об'єму спілкування, що здійснюється за допомогою інформаційних технологій та, зокрема, платформи Твітер, визначають **актуальність** аналізу взаємодії мультимодальних засобів комунікації в інтернет-жанрі твітінгу.

Твітінг є інтернет-жанром, який реалізується на платформі сервісу мікроблогінгу Твітер [1]. Ця платформа уможлиблює утворення мультимодальної комунікативної одиниці – твіту, яка власне і є матеріальним втіленням твітінгу. Твіт розуміємо як мультимодальний текст. Таке розуміння узгоджується із базовим визначенням тексту як «об'єднаної смисловим зв'язком

послідовності знакових одиниць, основними властивостями якої є зв'язність і цілісність» [2]. Мультимодальність передбачає взаємодію різних «модусів» (англ. modes), де модус постає як «соціально сформований і культурно обумовлений ресурс для породження значення» [5, с. 79]. У комунікації взаємодіють такі модуси, як зображення, вербальний текст, музика, жести, поза, вираз обличчя тощо. У парадигмі мультимодальності відзначається не лише необхідність дослідження одночасної присутності і взаємодії різних способів створення смислу (модусів), але і також і те, що кожен модус має різні можливості і обмеження у цьому процесі [4, с. 3].

Результати та їх обговорення. Твітінг як інтернет-жанр має незмінний набір обов'язкових компонентів – так би мовити «рамку», в яку власне і поміщається кожне твіт-повідомлення. За семіотичним наповненням ця «рамка», яку ми визначаємо як **жанровий формат твітінгу**, є бімодальним текстом, який містить вербальний і зображальний компоненти. Ці компоненти розглядаються як континууми, тобто кожен текст включає як вербальні, так і зображальні символи, проте отримує назву за позначенням символів, які переважають.

Вербальний компонент включає ім'я автора твіту (Donald J. Trump), електронну адресу (@realDonaldTrump), дату (наприклад, Nov 14) [12] (рис. 1). Зауважимо, що у вербальному компоненті літерний спосіб об'єктивації повідомлення поєднується із зображальним, а саме: цифровим (14) та електронним (@). **Зображальний компонент** охоплює фотографію автора твіту (зображально-образний спосіб об'єктивації повідомлення) та спеціальні абстрактні символи роботи з інформацією: 1) символ повідомлення – кількість відповідей у коментарях; 2) стрілки – кількість ретвітів, тобто ретрансляцій повідомлення; 3) серце – кількість «лайків»; 4) конверт – функція «надіслати особисте повідомлення». Ці абстрактні зображальні символи супроводжуються цифровими і буквеними символами (14K; 12; 85K), де К використовується на позначення кількості виконаних дій у тисячах. Наприклад:

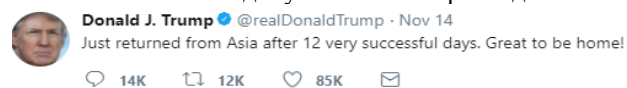

Рис. 1. Мультимодальний жанровий формат твіту.

Технічні особливості платформи Твітер дозволяють створювати **твіт-повідомлення** за допомогою двох типів компонентів (рис. 2), які надходять за різними каналами: **набірною** повідомлення довжиною до 140 символів, яке створюється комунікатором безпосередньо на платформі Твітер, та **прикріпного** компонента, який запозичується (або створюється) комунікатором деінде і прикріплюється до набірною повідомлення у готовому вигляді. Прикріпний компонент супроводжує набірний або виступає самостійним носієм інформації. Наприклад [12]:

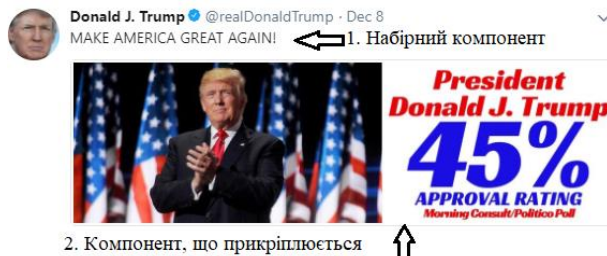

Рис. 2. Компоненти твіт-повідомлення.

Набірне повідомлення може включати як вербальний, так і зображальний компоненти. Останній охоплює іконічні (наприклад, 🇺🇸 😊) і символічні (наприклад, 🍌) зображення, які називають емодзі.

Прикріпне повідомлення також може бути представленим одним чи більше модусами, тобто бути мономодальним або біомодальним.

Рис. 4. Мономодальний прикріпний вербальний твіт-текст.

Користувач Listen Up висловлює незгоду із думкою Д. Трампа за допомогою прикріпного твіту, що містить вербальний текст, який автор відповіді знайшов в мережі Інтернет або створив за допомогою фото- чи текстових редакторів. У респонсивному твіті заголовок **16 REASONS TO RESIST THE #GOPTaxScam** розміщується на фоні червоного кольору та супроводжується текстом на чорному фоні, де послідовно висвітлюються негативні наслідки податкового законопроекту, запропонованого представниками республіканської партії та Д. Трампом. Власне у назві заголовку, де цей податковий законопроект позначається хештегом **#GOPTaxScam**, він вже виставляється у негативному

У контексті гіпертекстуальної ієрархії твітингу набірне повідомлення і прикріпний компонент розглядаємо як **гіпотексти**, які, сполучаючись між собою у різні способи, створюють **мономодальний** або **біомодальний твіт-текст**.

Мономодальний твіт-текст реалізується у межах одного модусу – вербального або зображального. Відповідно, виділяємо вербальні і зображальні твіт-тексти.

Мономодальні вербальні твіт-тексти втілюються як набірним, так і прикріпним компонентами.

Прикладом **мономодального набірною вербального твіт-тексту** є наступний твіт Дональда Трампа [12] (рис. 3):

Рис. 3. Мономодальний набірний вербальний твіт-текст.

Різновидом мономодального вербального твіту є **мономодальний прикріпний вербальний твіт-текст**, який автор не набирає, а викладає готовим у Твітер, як наприклад, відповідь користувача Listen Up на твіт Д. Трампа *The only people who don't like the Tax Cut Bill are the people that don't understand it or the Obstructionist Democrats that know how really good it is and do not want the credit and success to go to the Republicans!* [9] (рис. 4):

світлі, так як використовується лексема *Scam*, що позначає шахрайство [7]. У основному тексті висвітлюються його недоліки та аргументується те, що переваги від цього законопроекту отримає тільки держава та заможний прошарок суспільства. Відсутність набірною компоненту відповіді, очевидно, обумовлено тим, що прикріпне повідомлення містить вичерпну аргументацію проти твердження Д. Трампа. Відтак взаємодія вербальної аргументації та контрастної оцінюємої символіки кольорів дозволяє автору створити комунікативне повідомлення, яке впливає як на раціональне мислення, так і на емоції реципієнтів.

Мономодальні зображальні твіт-тексти також втілюються як набірним, так і прикріпним компонентами.

Мономодальні набірні зображальні твіт-тексти охоплюють набірні повідомлення, які містять тільки особливі символи, які у інтернет-комунікації мають назву «емодзі» та визначаються як «невеликі цифрові зображення або піктограми, що використовуються для вираження ідей чи емоцій» [7]. Прикладом даного типу твіт-текстів слугує відповідь на повідомлення Д. Трампа *Funny to hear the Democrats talking about the National Debt when President Obama doubled it in only 8 years!* [10] (рис. 5):

Рис. 5. Мономодальний набірний зображальний твіт-текст.

Представник спільноти Твіттеру висловлює згоду із президентом США за допомогою символів, які виражають ставлення автора до написаного. Зображення обличчя, що сміються, корелюють із словом *funny* в ініціальному твіті Д. Трампа та слугують ознакою того, що автор респонсивного твіту поділяє емоції Д. Трампа щодо розмов демократів про національний борг, оскільки під час перебування на посаді президента-демократа Барака Обами борг подвоївся. Вживання символів замість вербального тексту дозволяє автору зобразити, які саме емоції він відчуває.

Мономодальні прикріпні зображальні твіт-тексти об'єктивуються статичним або динамічним зображенням. Прикладом першого є відповідь користувача Kenny Herrick на твіт Д. Трампа *Great day for Tax Cuts and the Republican Party. But the biggest Winner will be our great Country!* [8] (рис. 6):

Рис. 6. Мономодальний прикріпний зображальний твіт-текст.

Респонсивний твіт представлений іконічним зображенням – фотографією Д. Трампа у фірмовій кепці. Д. Трамп тримає витягнуту руку із стиснутим кулаком та великим пальцем догори. Цей символічний жест, що означає схвалення або захоплення [6], корелює із словосполученнями *Great day, great Country!* та словом *Winner*. На перший погляд може здатися, що користувач Твіттеру погоджується із висловленням Д. Трампа, проте свастика на кепці замість звичайного гасла Д. Трампа *Make America Great Again*, свідчить про те, що відношення автора відповіді до Трампа негативне –

він уподібнює президента представнику нацистської Німеччини.

До групи **біомодальних твіт-текстів** належать ті повідомлення, які реалізуються за взаємодії вербального та зображального модусів. За семіотичною структурою виділяємо такі типи біомодальних твіт-текстів: 1) біомодальні набірні твіт-тексти; 2) біомодальні прикріпні твіт-тексти; 3) біомодальні набірно-прикріпні твіт-тексти. Наводимо приклади перших двох типів.

Біомодальні набірні твіт-тексти ілюструємо відповіддю на твіт Д. Трампа *DOW RISES 5000 POINTS ON THE YEAR FOR THE FIRST TIME EVER – MAKE AMERICA GREAT AGAIN!* Користувач Rebekah Stearns виражає задоволення за допомогою твіту, де вербальний текст доповнюється символами: *PRAISE THE LORD!!* 😊🇺🇸❤️👍 [11]. Символи, які використовує автор відповіді, задають тон вербального висловлення та вносять додаткові смисли: за допомогою зображення обличчя, що посміхається, автор виражає радість від новини про підвищення індексу Доу-Джонса; іконічне зображення прапора США символізує патріотизм; символ серця показує задоволення цією новиною. Набірне висловлення закінчується символом стиснутої руки із великим пальцем догори, що позначає підтримку комунікатором Д. Трампа та схвалення написаного.

Біомодальні прикріпні твіт-тексти представлені, зокрема, респонсивним твітом користувача #MAGA Chocolate на ініціальному твіті Д. Трампа *May God be w/ the people of Sutherland Springs, Texas. The FBI & law enforcement are on the scene. I am monitoring the situation from Japan* [13] (рис. 7):

Рис. 7. Біомодальний прикріпний твіт-текст.

Користувач #MAGA Chocolate висловлює підтримку Д. Трампу за допомогою біомодального прикріпного тексту, де вербальний модус представлений висловленням *We are with you President Trump. #America First*. Зображальний модус є співзвучним змісту вербального висловлення та представлений фотографією Д. Трампа, який виконує символічний жест «ми переможемо», іконічним зображенням прапора США у лівому куті та зірок, розташованих з боків хештегу *#America First*. Цей прикріпний біомодальний твіт-текст висловлює закінчену думку, тому не потребує додавання набірно-го компоненту.

Висновки. Інтернет-жанр твітінг характеризується особливим мультимодальним жанровим форматом, семіотичне наповнення якого представлено вербальним та зображальним модусами, що робить його семіотичну структуру біомодальною. До основних компонентів

твіт-тексту як комунікативної одиниці жанру твітінг належать набірний і прикріпний гіпотексти, які, сполучаючись у різні способи, породжують мономодальні і біомодальні твіт-тексти. Мономодальні твіт-тексти представлені одним модусом – вербальним або зображальним, та реалізуються як набірними, так і прикріпними твіт-текстами. Біомодальні твіт-тексти, у яких

сполучаються вербальний і зображальний модуси, поділяються на біомодальні набірні, біомодальні прикріпні та біомодальні набірно-прикріпні твіт-тексти. Перспективу дослідження вбачаємо у встановленні когнітивного підґрунтя взаємодії різних семіотичних модусів у твіт-текстах в інтернет-комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горошко Е.И. «Чирикающий» жанр 2.0 Твиттер или что нового появилось в виртуальном жанроведении / Е. И. Горошко // Вестник ТвГУ. Серия Филология. – 2011. – №3. – С. 11–20.
2. Лингвистический энциклопедический словарь [Э. ресурс] / [гл. ред. В. Н. Ярцева; редкол.: Н. Д. Арутюнова, В. А. Виноградов, В. Г. Гак, Т. В. Гамкрелидзе и др.]. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – Режим доступа: <http://tapemark.narod.ru/les/507a.html>.
3. Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Г. М. Маклюэн. – М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464 с.
4. Jewitt C. Introducing Multimodality / C. Jewitt, J. Bezemer, K. O'Halloran. – London: Routledge, 2016. – 220 p.
5. Kress G. Multimodality: A Social-Semiotic Approach to Contemporary Communication / G. Kress. – London: Taylor & Francis, 2010. – 212 p.
6. Merriam-Webster Dictionary [E. resource]. – Access: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/thumbs-up>.
7. Oxford Dictionaries [E. resource]. – Access: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/emoji>.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

8. Herrick Kenny replying to @realDonaldTrump // Twitter [E. resource]. – Access: https://twitter.com/herrick_kenny/status/936579403194208256.
9. Listen Up replying to @realDonaldTrump // Twitter [E. resource]. – Access: <https://twitter.com/listenup473/status/936039756399603713>.
10. Nothingr8terthanLove replying to @realDonaldTrump // Twitter [E. resource]. – Access: <https://twitter.com/laxmom1920/status/938383756703956992>.
11. Stearns Rebekah replying to @realDonaldTrump // Twitter [E. resource]. – Access: https://twitter.com/rebekah_stearns/status/943735458210635776.
12. Trump Donald J. // Twitter [E. resource]. – Access: <https://twitter.com/realDonaldTrump>.
13. #MAGA Chocolate replying to @realDonaldTrump // Twitter [E. resource]. – Access: <https://twitter.com/Turningin2myMom/status/92727282850800257>.

REFERENCES

1. Goroshko E. I. Twitting Twitter as Genre 2.0 or what is New in Digital Theory of Genres / E. I. Goroshko // Vesnik TvGU. Seriya Philologiya. – 2011. – №3. – P. 11–20.
2. Linguistic Encyclopaedia [E. resource] / [ed. V. N. Yartseva; ed. board: N. D. Arutyunova, V. A. Vynogradov, V. G. Gak, T. V. Gamkrelydze and others]. – M.: Sovetskaya Entsiklopediya, 1990. – Access: <http://tapemark.narod.ru/les/507a.html>.
3. McLuhan H. M. Understanding Media: The Extensions of Man / H. M. McLuhan. – M.; Zhukovsky: “KANON-press-C”, “Kutchkovo pole”, 2003. – 464 p.

Semiotic structure of tweet-texts (exemplified by Donald Trump's Twitter)

O. O. Meleshchenko

Abstract. The article investigates the semiotic structure of the tweet-text as the main communicative unit of the Internet genre of twitting, which is generated on the Twitter platform. The study throws light on the multimodal semiotic content of the genre format of twitting and addresses the verbal and pictorial modes of generating meaning in communication as the constitutive semiotic components of the tweet-text. The paper also suggests the main models of combining the semiotic resources of these two modes within the tweet-text.

Keywords: genre format, multimodality, semiotic mode, semiotic structure, twitting, tweet-text.

Семиотическая структура твит-текстов (на материале Твиттера Дональда Трампа)

O. O. Мелешченко

Аннотация. Статья посвящена исследованию семиотической структуры твит-текста как основной коммуникативной единицы интернет-жанра твиттинг, порождаемого платформой Твиттер. Определено мультимодальное семиотическое наполнение жанрового формата твиттинга, выявлены и охарактеризованы вербальный и изобразительный модусы как конститутивные семиотические компоненты твит-текста, а также выделены основные модели сочетания этих семиотических ресурсов в пределах твит-текста.

Ключевые слова: жанровый формат, мультимодальность, семиотический модус, семиотическая структура, твиттинг, твит-текст.